

Jacques de Vroomen

Spelling

Hoe reageerde u bij de berichten over nieuwe regels voor de spelling? Een nieuwe spelling is lastig, lastig om te leren en het kost ook een hoop geld. Wil je beide problemen voorkomen dan moet je de spelling gewoon bij het oude laten. Dat doen ze in Engeland al een paar eeuwen. Nou hebben die Engelsen ook zo hun eigen problemen. Ik denk bijvoorbeeld aan kinderen die moeten leren lezen en schrijven. Engelse aap-noot-mies-woorden, woorden waarbij uitspraak en spelling een logisch verband vormen, zijn in de loop van die vele eeuwen ongewijzigde spelling steeds zeldzamer geworden.

In China is leren schrijven nog een stukje lastiger want ieder woord is een aparte tekening, een soort geabstraheerd hiëroglief. Egyptische kinderen en volwassenen uit de tijd van de farao's hadden bij lezen en schrijven nog het voordeel dat ze golfjes, scheepjes en huisjes met een betekenis in verband konden brengen. Chinese karakters moet je domweg van buiten leren. Uit het gewriemel van streepjes en haakjes kun je nog maar zelden de oorspronkelijke tekening herkennen. Het Engels is in principe een fonetisch schrift, maar in de praktijk schuift het aardig op in de richting van het Chinees. Je moet de spelling van steeds meer woorden gewoon zonder nadenken in je kop stampen. Aan de uitspraak heb je evenveel houvast als aan zo'n ouderwetse klimpaal op dorpskermissen die ze stevig hadden ingewreven met groene zeep.

De uitvinding van een fonetisch taalnoteringssysteem is een van de grootste uitvindingen van de mensheid. Het lijkt zo simpel maar in China en in het oude Egypte zijn ze er toch maar niet opgekomen. Chinezen moeten hun leven lang studeren op het schrijven van woorden. En voor ieder nieuw woord dat erbij komt, moet er weer een nieuwe streepjescode bedacht worden.

En wij? Wij moeten om de zoveel tijd orde op zaken stellen om de schrijfwijze weer met de uitspraak in de pas te laten lopen. Dat is even lastig en het kost ongetwijfeld ook geld, maar het is de logische consequentie van een fonetisch schrijfsysteem. Het is overigens jammer dat de heren en dames van de spellingscommissie zo gesjoemeld hebben met de aanpassing aan de uitspraak. Er is bij de nieuwe regels wel erg gecompromist tussen oud en nieuw.

Waarschijnlijk heeft Harry Mulisch er weer wat knorrige weken opzitten. Die prijs in België kwam wel op een tactisch goed moment want voor Mulisch is iedere aanpassing van de spelling een stukje Untergang des Abenlandes.

Het is aardig om, na Mulisch aanhoord te hebben, eens te kijken hoe de beroemdste Nederlandse auteur aller tijden over spelling dacht. Ik heb het over Erasmus. In een pedagogisch tractaatje uit 1529 dat Erasmus opdroeg aan hertog Willem van Kleef, maakt hij en passant een aardige opmerking over spelling. Zoals u weet was voor Erasmus Latijn heilig, tenminste klassiek Latijn. Tegenover Latijn stelden in zijn ogen de Europese moedertalen nauwelijks iets voor. Over het Frans merkt Erasmus in zijn verhandeling op dat die taal een laag niveau representeert onder meer *omdat men ze anders schrijft dan ze klinkt*.^{*} Een indirekt pleidooi dus voor een zo fonetisch mogelijke spelling.

Ik ben blij dat Desiderius het met me eens is. Ben je toch in keurig gezelschap?

---

^{*} Desiderius Erasmus, *Over opvoeding en vrije wil*. Uitgegeven, ingeleid en van aantekeningen voorzien door J. Sperna Weiland. Baarn 1992, p. 98.